B. N. C
FIRENZE
1141
11

<•>1141.11

Reueren DISSIMI DOMINI, DOMINI

Thomæ de Vio Caietani Cardinalis ſancti Xyſti:

De communione
De confeſsione
De ſatisfactione
De inuocatione ſanctorum
Aduerſus Luteranos tractatus.

THOMAE DE VIO CAIETANI

Cardinalis ſancti XYSTI: *de quattuor Luteranorum erroribus tractatus.*

PROOEMIVM.

PErtinax Luteranorum animus prætextu conſcientiæ Clemens ſeptime Pontifex maxime erga communionem populi ſub utraq; Euchariſtiæ ſpecie confeſſionémq; non omnium peccatorum ac negatam ſatisfactionem necnon inuocationem ſanctorum, inuitat me ad ſcribendum de his: non abſolute ſed quatenus pendent ex ſacra ſcriptura: quoniam ipſi ſolius ſacræ ſcripturæ authoritatem ſuſcipiunt / & profitẽtur ſe illi inniti. Et quanuis pertinacibus non proderunt noſtra hæc, ſperamus tamen utilia fore tum ad retrahendum alios ne illos imitentur, tum ad conſolandũ fidelium mentes. uidere enim in ſacra ſcriptura falſitatem eorum quæ hæretici iactantes ſe profeſſores ſacri euangelij docent / non paruum ſolatium fidelibus confert. Et quanuis hæc pro eccleſia catholica ſcripſerim, ad tribunal tamen beatitudinis tuæ non minus hæc quàm reliqua mea omnia refero.

¶DE COMMVNIONE SVB *utraq; ſpecie: Caput primum.*

Luteranis non ſat eſt / ipſos communicare ſub utraq; ſpecie, ſed nequeunt flecti ad dicendum licitam eſſe communionem ſub altera tantū ſpecie. quia tum ex uſu Chriſti tum ex præcæpto eiuſdem communicandum eſt ſub utraq; ſpecie. Proinde opus eſt diſcutere ſecundū ſcripturas ſacras utrunq;: ut uidelicet manifeſtemus nec ex ui uſus Chriſti nec ex ui præcæptorum eius illicitū eſſe populo cōmunicare ſub altera tantū ſpecie. hoc ſiquidem patefacto / clarum erit non teneri populum ex diuina lege ad communionem ſub utraq; ſpecie.

¶ Quia igitur ſaluator noſter in ultima cœna inſtituens ſacramentum Euchariſtiæ uſus eſt hoc ſacramento ſub utraq; ſpecie communicando apoſtolos (ut euangeliſtæ teſtantur) hinc infertur quòd ſacerdos non niſi ſub utraq; ſpecie dare debet euchariſtiam. debet enim ſacerdos dare euchariſtiam quemadmodum dedit illam Chriſtus. & ſimiliter debemus omnes communicare quemadmodum communicauerunt apoſtoli.

¶ Nos autē facile manifeſtamus uſum Chriſti & apoſtolorum / non habere uim legis quòd ſimili modo diſtribuatur populo eubariſtia, nam ſi ille uſus Chriſti uim

legis haberet, non obligaremur ad quædam in uſu illius diſtributionis ſeruata & ad quædam non/ſed ad omnia in illo uſu ſeruata. perſpicuum autẽ eſt/nos non obligari ad omnia in illa diſtributione facta a Chriſto. ergo nec tenemur diſtribuendo eucharıſtiam ſeruare hoc unum: uidelicet dare ſub utraq; ſpecie. Quòd enim nõ teneamur ad ſeruandum omnia, patet tum quia Chriſtus fregit fractámq; dedit ſpeciem panis: ridiculũ autẽ eſt dicere quòd ſacerdos teneatur dare hoſtiam fractam. tum quia Chriſtus diſtribuendo non immiſit in ora apoſtolorum eucharistiam, ſed dixit/Accipite & comedite: ridiculum autẽ eſt dicere quòd ſacerdos tenetur non immittere eucharistiam in os communicantis ſed dare in manũ illius ut ipſe ſe communicet. tum quia Chriſtus diſtribuit hoc ſacramentũ apoſtolis poſt cœnam: plus autẽ quàm ridiculum eſt dicere quòd teneamur cõmunicare poſt cœnam/illicitúmq; ſit dare eucharıſtiam ieiunis. tum quia Chriſtus dedit eucharıſtiam ſub ſpecie panis azymi, & tamen uniuerſalis eccleſia fatetur non eſſe illicitum eucharıſtia uti ſiue in azymo ſiue in fermẽtato. ex his enim omnibus clare patet quòd diſtributio eucharıſtiæ qua uſus eſt Chriſtus non habet uim legis/ſtatuentis ut ſimiliter fiat diſtributio a nobis. ¶ At ſi quiſpiam contenderit in hoc uno imitandam eſſe Chriſti diſtributionem quòd ſub

utraq; ſpecie dedit eucharistiam, animaduertat Chriſtum dediſſe ſub utraq; ſpecie apoſtolis ſolis, & non dediſſe ſeptuaginta diſcipulis nec multitudini eorum qui credebant in illum: ut uel ex hoc ſat ſit inferre ab exemplo Chriſti, ergo ſucceſſoribus apoſtolorum danda eſt eucharistia ſub utraq; ſpecie. non enim plus inferri poteſt ex CHRISTI diſtributione. nõ igitur inferri poteſt, ergo uniuerſis Chriſtianis danda eſt eucharistia ſub utraq; ſpecie. Patet itaq; quòd ex uſu Chriſti nõ poteſt inferri illicitam eſſe communionem populi ſub altera tantũ ſpecie. Et multò minus inferri hoc poteſt ex uſu eccleſiæ Corinthiorum cuius meminit Paulus in prima epiſtola ad Corinthios. uſus enim unius particularis eccleſiæ non ſtatuit legem eccleſijs alijs. Hæc de uſu.

¶ Diſcutiẽda ſunt deinceps præcæpta Chriſti tam ante inſtitutionem eucharistiæ quàm in ipſa inſtitutione promulgata. Primum itaq; præcæptum ex uerbis domini Ioan. vj. olim aſſumptum eſt a Boemis. ait enim Chriſtus, Niſi manducaueritis carnem filij hominis & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in uobis. quid inquiunt clarius? Eodem enim modo neceſſitatem communicandi ſub utraq; ſpecie promulgat quo promulgauerat neceſſitatem baptiſmi. nam quemadmodum de baptiſmo dixerat Ioan. iij. Niſi quis natus fuerit ex aqua

& ſpiritu non poteſt introire in regnū dei, ita de eucharistia dicit niſi comederitis carnem filij hominis & biberitis eius ſanguinem non habebitis uitam in uobis. ¶ Nos autem dicimus hæc Chriſti uerba non eſſe ſecundū genuinum ſenſum intelligenda de uſu eucharistiæ: immo nec poſſe intelligi ſalua Chriſtiana fide de cibo & potu ſacramētali. Et hoc facile manifeſtatur, ex eo quòd ſi intelligerētur de eucharistia/tolleretur baptiſmi ſufficiētia ad ſalutem. pari ſiquidem modo hæc neceſſitatem ſonant edendi carnem & bibendi ſanguinem filij hominis quo ſonant illa alia domini uerba neceſſitatem naſcendi ex aqua & ſpiritu. & propterea manifeſte ſequitur quòd ſi in iſtis uerbis indicitur neceſſitas ſumendi euchariſtiā/non ſufficit baptiſmus ad ſalutem: ſed ad hoc quòd aliquis habeat uitam oporteret & baptizari & ſumere eucharistiam. Cuius contrarium non ſolum in ſymbolo fatemur/confitentes unum baptiſma in remiſsionem peccatorū: ſed dominus in euāgelio dicit/Qui crediderit & baptizatus fuerit ſaluus erit. & Paulus apoſtolus ad Tit. iij. Saluos, inquit, nos fecit per lauacrum regenerationis. Quia igitur idem eſt aſſerere uerba illa Christi Ioan. vj. intelligi de cibo & potu ſacramenti eucharistiæ/& negare baptiſmi ſufficientiam ad ſalutem, clare patet uerba illa nec intelligi nec intelligi poſſe de cibo

& potu euchariſtiæ. & propterea inde non habetur præcæptum ad ſumendum euchariſtiam ſub utraq; ſpecie. Diſcutere autem quis ſit Germanus ſenſus illorum Chriſti uerborum / nō eſt præſentis negocij. nam ſat eſt propoſitæ quæſtioni noſse quòd nō loquitur ibi dominus ad literam de ſacramentali cibo & potu.

Supereſt demum diſcutere præcæpta Chriſti promulgata quando inſtituit euchariſtiæ ſacramentū. Vide euangelia omnia: & nullum inuenies in illis de euchariſtia præcæptum. niſi apud Lucam immediate poſt euchariſtiam ſub ſpecie panis / Hoc facite in mei commemorationem. Apud tamen Paulum apoſtolum. j. ad Cor. xj. duo præcæpta leguntur data à Chriſto in inſtitutione euchariſtiæ. alterū immediate poſt euchariſtiam ſub ſpecie panis / Hoc facite in mei cōmemorationem. alterum immediate poſt euchariſtiā ſub ſpecie uini: uidelicet / Hoc facite quotienſcunq; biberitis in mei commemorationem.

¶ Quæ præcæpta ſi perſpicacius fuerint conſiderata, nullum ſecum ferūt mandatū de communione ſub utraq; ſpecie: ut patet diſcutiendo ſingula. Præcæptum enim immediate poſt ſpeciem panis tam apud Lucam quàm apud Paulum manifeſte refertur ad euchariſtiam ſub ſpecie panis: ut ipſe contextus teſtatur. præcæptum autem apud ſolum Paulum ſcriptum de imitatione Chriſti

in

in eucharistia ſub ſpecie uini / limitatur manifeſtiſsime ad uices quibus bibimus in commemorationem Chriſti. ita quòd non eſt præceptū abſolute, ſed eſt præceptum ex ſuppoſitione: uidelicet ſi biberimus in Chriſti memoriam / faciamus hoc quod fecit Chriſtus. non igitur præcipit ut bibamus in eius memoriam, ſed præcipit ut quoties in eius memoriam biberimus / faciamus quod fecit ipſe: hoc eſt quoties utemini calice eucharistiæ / ſacrificate hoc. Bibere nanque manifeſte ſignificat uſum calicis: & conſequenter facere hoc diſtinctum contra bibere / ſignificat conſecrare hoc. præcipitur enim ad literam ut aſſocietur uſus calicis ſacrificio calicis. Et ex hoc ipſo quòd ſimilem aſſociationē non præcæpit circa uſum eucharistiæ ſub ſpecie panis, inſinuauit quod uſus quidem calicis illicitus eſſet ſeorſum à ſacrificio: uſus uero ſub ſpecie panis licitus: ut ritus eccleſiæ ſeruat, non reſeruando eucharistiam ſub ſpecie potus ſed duntaxat ſub ſpecie panis / & pro infirmis & pro coicantibus extra miſſarū ſolennia.

¶ At ſi quiſpiam contenderit quòd hoc præceptum directe obligando ſacerdotes conſequenter obligat populum. Nam ex eo quòd bibentibus in Chriſti memoriam præcipitur hoc facite / manifeſte ſequitur quòd ſacerdotibus celebrantibus miſſas (quos conſtat bibere in Chriſti commemorationem) præcipitur hoc facite: ſed ſub hoc facite com

præhenditur etiã dare alijs calicem. quia compræhendit omnia quæ Chriſtus fecit circa calicem. ergo ex hoc præ cæpto ſacerdos tenetur quoties ipſe bibit dare alijs calicẽ: ac per hoc alij tenẽtur accipere & bibere. Aduertat hoc argumento utens/in primis ad textum literæ: quia contextui literæ non quadrat hic ſenſus. Nam in litera/hoc facite diſtinguitur contra bibere: ac per hoc conficere ſacramentum diſtinguitur contra uſum ſacramenti: ac per hoc non tam amplè in hac litera extenditur hoc facite, ſed ex ipſo contextu reſtringitur ad demonſtrandum ipſum ſacramentum ut diſtinguitur contra uſum ſacramenti/eo ipſo quòd diſtinguitur cõtra uſum calicis. Quæcunq; igitur ſpectãt ad uſum calicis compræhenduntur hic ſub bibere: & quæ ſpectãt ad ipſum ſacramentum compræhenduntur ſub facere hoc/ſecundũ ſuauem contextus ſenſum. perſpicuum autem eſt quòd dare alijs calicem ſpectat ad uſum ſacramenti & nõ ad ſacramentum ipſum. non igitur compræhenditur in hac litera ſub hoc facite/dare alijs calicem. Aduertat deinde quòd Luterani non conſtarent ſibijpſis dicendo ſic: quia ex hoc argumento ſequitur manifeſtè quòd ſacerdos celebrans tenetur dare calicẽ omnibus præſentibus/ſi hoc facite compræhendit etiam dare ſacramentũ ut Chriſtus dedit. nam Chriſtus dedit omnibus præſentibus. conſtat autẽ Luteranos hoc

non ſeruare. non igitur obligatur Chriſtianus populus ad bibendum ſacramentum euchariſtiæ ex hoc Chriſti præcæpto ſecundū planū ſuauiſsimúmq; literæ ſenſum. Et quia nullibi niſi in allatis locis habetur in ſacra ſcriptura mandatum aliquod de communione euchariſtiæ, manifeſtum eſt quòd non tenetur Chriſtianus populus ex præcæpto in diuino iure ſcripto ad cōmunionem ſub utraq; ſpecie. uoluntarie igitur & nō authoritate ſcripturæ prædicatur illicitam eſſe cōmunionem ſub ſpecie panis tantum. Et hoc ſufficit aduerſus Luteranos / ſolius ſacræ ſcripturæ authoritatem ſuſcipientes. Hæc de cōmunione populi ſub altera tantū ſpecie.

DE INTEGRITATE CONFESſionis quo ad peccata omnia: Caput ſecundum.

CONFITERI *peccata mortalia omnia quæ quis admiſit /* Luterani *non ſolum negant eſſe neceſſarium, ſed affirmant repugnare ſacræ ſcripturæ / & eſſe impoſsibile: quia ſcriptum eſt /* Delicta *quis intelligit?*

Nos *autē dicimus haberi ex euangelio confesſionem peccatorum mortalium omnium, & non obſtare prophetæ ſententiam allatam.* Q*uòd enim peccata omnia confitenda ſint in ſacramentali confeſsione, ex ipſa forma mini*

ſtrandi ſacramentum pœnitentiæ tradita à Chriſto quando inſtituit hoc ſacramentum Ioan. xx. manifeſtatur. Ait enim Chriſtus apoſtolis: Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorũ retinueritis retenta ſunt. In quibus uerbis datur à Chriſto miniſtro ſacramenti facultas duarum actionũ: uidelicet remittendi uel retinendi peccata quorumcunqꝫ. & ex hocipſo quòd miniſtro committitur facultas diſcernendi an remittenda an retinenda ſint peccata cuiuſqꝫ pœnitentis, manifeſtè ſequitur quòd oportet miniſtrum (niſi cæcus miniſtrare uelit) noſſe ſi in pœnitente eſt aliquod peccatum retinendum: quod eſt noſſe ſi in pœnitente eſt aliquid impediens remiſsionem. nam omne peccatum retinendum impedit remiſsionem cuiuſcunqꝫ peccati hominis confitentis: quia nõ poteſt ſimul unum peccatum remitti & aliud retineri. nam mortalia peccata quæcunqꝫ unius hominis cõnexa eſſe tam quo ad remiſsionem quàm quo ad retentionem & relatiue ad deum & relatiue ad Chriſti miniſtrum, perſpicuũ eſt. Et relatiue quidem ad deum, patet ex eo quòd ille cui remittitur à deo peccatum, amicus dei conſtituitur iuxta illud, Beatus uir cui nõ imputauit dominus peccatum. ille autem cuius retinet deus peccatum & manet in peccato unico, inimicus dei eſt: utpote omnium reus: iuxta illud Iaco. ij. Qui in uno offendit, reus omnium factus eſt.

Ex hoc autē quòd tam remiſsio quàm retentio diuina eſt peccatorum mortaliū omnium quæ quis habet, manifeſtè ſequitur quòd etiam tam remisſio quàm retentio quæ fit à Chriſti miniſtro / debet eſſe non aliquorū peccatorum mortaliū confitentis ſed omnium: quia tam remisſio quàm retentio miniſtri debet eſſe talis ut remisſioni asſiſtat diuina remisſio & retentioni asſiſtat diuina retentio: alioquin non uerificarentur Chriſti uerba, Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis / & quorum retinueritis retenta ſunt. Non uendicaret autem ſibi remisſio miniſtri / asſiſtentiam remisſionis diuinæ, ſi diſcordaret à remisſione diuina. diſcordaret autē, ſi deo remittente omnia uel retinente omnia / miniſter quoq; non remitteret omnia uel non retineret omnia. ad hoc autem ut miniſter uel remittat omnia uel retineat omnia, oportet miniſtro innoteſcere omnia / niſi cæcus ac temerarius remiſſor uel retentor ſit. & quoniam miniſtro Chriſti peccata pœnitentis per ipſius confesſionem propriam innoteſcūt / conſequens eſt ut oporteat confitentem confiteri omnia ſua mortalia peccata. Vide / examina & libra prudens lector quæ diximus: & perpendes ex ipſa inſtitutionis forma in euangelio ſcripta / haberi confesſionem omniū peccatorum.

SVPEREST diluere obiecta à Luteranis: diſtinguendo de confesſione uel abſolute uel ut eſt actus huma

nus. Eſt autē confiteri omnia abſolute / nullum peccatum inconfeſſum relinquere: confiteri uero omnia ut confeſſio eſt actus humanus / eſt confiteri omnia quorū confeſſio ſubeſt humanæ facultati. Vnde ex hoc quòd delicta nullus ad plenum intelligit, eſto quòd impoſſibile ſit hominem confiteri abſolute omnia peccata ſua (quoniā ignota relinquit inconfeſſa) non tamen hinc ſequitur quin confeſſione humana poſſit quis confiteri omnia peccata ſua: quoniā ſub integritate confeſſionis humanæ non compræhendūtur omnia peccata abſolute, ſed duntaxat nota & quorum quis memoriam habet. nam oblita & incognita confiteri non ſubeſt facultati humanæ. Et quia perſpicuum eſt ſub lege tam diuina quàm humana actionem nullam exigi ab homine quæ nō ſit in hominis poteſtate, ideo quū ex euangelio habetur confeſſionem omnium peccatorum requiri ad ſacramentum pœnitentiæ / non eſt ſermo de confeſſione omnium peccatorum abſolute / ſed de confeſſione omnium peccatorum ut ſubeſt facultati humanæ. quod eſt dicere ut pœnitens confiteatur omnia peccata ſua non ignota nec oblita. Hæc de confeſſione omnium peccatorum.

DE SATISFACTIONE:

Caput tertium.

SATISFACTIONEM *pro peccatis quæ tertia pars pœnitētiæ ponitur, Luterani negant, tum quia nō habetur ex ſacra ſcriptura: tum quia opera noſtra non ſunt meritoria nec ſatisfactoria.*

Nos autē dicimus ex ſacra ſcriptura haberi neceſſariam quandoq; eſſe poſt ueniam peccati ſatisfactionē pro peccatis, eámq; fieri poſſe operibus noſtris. Et quidem poſt conſecutam ueniam peccati, ſatisfactionem quandoq; ſupereſſe pœnæ pro peccato / teſtatur duplex modus quo deus remittit peccatum. Legimus enim deum quandoq; remittere peccatū quo ad culpam & quo ad pœnam: ut patet tum in latrone, cui dixit / Hodie mecum eris in paradiſo. tum in remiſſione peccatorum quæ fit baptiſmo. gratia ſiquidem baptiſmalis ſola ſufficit ad ſalutē æternam, ſi antequàm baptizatus moriatur nouum peccati obicem non ponat ultimo baptiſmi effectui qui eſt uita æterna. Et in huiuſmodi remiſſionibus perſpicuum eſt non eſſe opus ſatisfactione. Legimus quoq; deum quandoq; remittere peccatum & non remittere totam pœnam peccati: ut patet. ij. Reg. xij. ubi clare legimus quòd arguente Nathan propheta Dauidem de adulterio ſimul & homici-

dio / & dicente Dauide Peccaui domino, reſpondit Nathan: Etiam dominus tranſire fecit peccatum tuum / & non morieris, ueruntamen filius qui natus eſt tibi / morietur. Ex his enim patet deum remiſiſſe peccatum & quo ad culpam & quo ad aliquam pœnam: nō remiſiſſe autem quo ad punitionem Dauidis in morte filij, nec (ut ſubiuncta in capite. xvj. teſtantur) quo ad punitionem eiuſdem in publica uiolatione uxorum à proprio filio, nec quo ad punitionem eiuſdem in perpeſſione mali ex domo propria. nam propter hoc peccatum paſſus eſt ab Abſalon filio ſuo. omnes ſiquidem pœnas has ex parte dei Nathan propheta comminatus eſt propter illud peccatum Dauidis. Ex hoc igitur quòd deus remittit quandoque peccatum / & tamen poſt peccati ueniam reſtat qui peccauit adhuc puniendus, manifeſte diſcimus deum quandoque remittere peccatum & non remittere totam pœnam pro peccato debitam. Hinc ergo naſcitur neceſſitas exoluendi illud pœnæ reliquum quod deus non remiſit remittendo peccatum.

Quia autem huiuſmodi reliquiæ pœnæ exolui poſſunt dupliciter (uel ſatispatiendo uel ſatisfaciendo) & Dauid exoluit ſatispatiendo (nam non ipſe intulit ſibijpſi quas debebat pœnas / ſed deus intulit eas illi) ſupereſt oſtendere ex ſcriptura quòd huiuſmodi reliquias pœnæ

poſſumus

poſſumus ſatisfaciendo exoluere. Lege in euangelio Mat thæi cap. iij. & inuenies Ioannem Baptiſtam prædicantem duo. alterum pœnitētiam agite: alterum facite fructum dignum pœnitentia. Quorum primum ſpectare ad ipſum peccatum / græca dictio apertius manifeſtat: dum ſimplicem pœnitendi actum ſignificat. Secundū autem uerba ipſa teſtantur ad noſtra opera pœnitentiam conſequentia pertinere. fructus enim pœnitentiæ ſonat opus prouenient à pœnitentia ut à radice ſeu arbore. Et ex eo quòd non dicit facite fructum dignum innocentia / ſeu fructum dignum iuſtitia / ſeu fructum dignum bonitate / ſed fructum dignum pœnitentia, manifeſtum fit quòd de fructu digno pœnitentia formaliter (hoc eſt quatenus pœnitentia) loquitur: ut uidelicet faciant fructum dignum radice internæ pœnitentiæ. Perſpicuum autem eſt ex eo quòd pœnitentia eſt præteritorum peccatorum, quòd fructus dignus pœnitentia eſt opus reſtaurans ea quorum eſt pœnitentia: hoc eſt reparans ea quæ omiſiſſe uel commiſiſſe nos pœnitet. hoc autem uocamus ſatisfacere pro peccatis: pro quanto in hoc compræhenditur delectio omnium malorum quæ in pœnitente remanſerunt ex peccato: quorum unum eſt reatus reliquæ pro peccato pœnæ. Si enim pœnitentia non fructificaret reparationem omnium perditorum per peccatum / nequaquàm ad fru-

ſtus dignos ſeipſa extenderetur quoniam ſuapte natura exigit ut ad perfectum ducatur quod ipſa inchoauit: & clarum eſt ad perfectum non duci donec ſupereſt aliquid ex peccato ſoluendum. ¶ Ex authoritate itaq; ſacræ ſcripturæ habetur quòd quandoq; poſt ueniam peccati opus eſt ſatisfactione, quæ fit per opera qui ſunt fructus digni pœnitentia.

QVOD uero obycitur de noſtris operibus quòd nec meritoria nec ſatisfactoria ſunt / indignum cenſeo diſcuſſione noua. Nam ſacra ſcriptura plena eſt ſententijs ſonantibus tũ quòd opera noſtra non ſunt meritoria / tum q opera noſtra ſunt meritoria. & perſpicuum eſt has duas ſententias non ſibyinuicem aduerſari: ſed eſſe ſenſum quòd opera noſtra quatenus ſunt ex nobis non ſunt meritoria, & conſequenter nec ſatisfactoria: quòdq; opera noſtra quatenus ex diuina ſunt gratia & præueniente & ſubſequente & perficiente ſunt meritoria, & conſequenter ſatisfactoria. Et ambo tam clarè habentur in innumeris ſcripturæ locis / ut apud exercitatos in ſacris literis luce meridiana clariora ſint, & propterea pertranſeo. Hæc de ſatisfactione.

DE INVOCATIONE SANctorum: Caput quartum.

L VTERANI *inuocationem ſanctorum aiunt ex ſcriptura nō haberi. Et quanuis nō putem eos loqui de inuocatione ſanctorum angelorum ſed ſanctorum hominum, tutiorem tamen eligendo partem declarabimus ſummarie primū de ſanctis angelis, deinde de ſanctis hominibus quæ habētur in ſcriptura de inuocatione eorū.* ¶ *Et quidem quòd angeli intercedant pro nobis, clare patet* Zach. j. *ubi angelus dicit deo.* Domine exercituum *uſquequo non miſereberis* Hieruſalem & *urbium* Iuda *quibus iratus es iam ſeptuaginta annos?* Mathæi *quoq;* xviij. *dominus dicit angelos cauſam agere puſillorū qui contemnuntur. uidete ne contemnatis unum ex puſillis iſtis: dico enim uobis quòd angeli eorum in cœlis ſemper uident faciem patris mei, proculdubio ad patrocinū præſtandum puſillis contemptis.* ¶ *Quòd autem inuocandi à nobis ſint ſancti angeli, habetur in primis ex* Gen. xxxij. *ubi* Iahacob *inuocauit angelum ad benedicendum ſibi. non dimittam, inquit, te niſi benedixeris mihi.* De*inde ex* Danielis. vij. *ubi* Daniel *de ſeipſo dicit. acceſſi ad unum de aſſiſtentibus, & ueritatem quærebam ab eo. Nec eſt dubium quòd de ſanctis angelis aſſiſtenti-*

bus loquitur. Ad Hebræos quoqꝫ cap. j. de ſanctis angelis dicitur quòd omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus qui in miniſterium mittuntur, propter eos qui hæreditatem capient ſalutis. Ex hoc enim quòd deus diſpoſuit gubernare nos per medios angelos / nō propter ſe deum ſed propter nos hæredes uitæ æternæ, ordinaſſe intelligitur ut nos inuocemus ſanctos angelos tanquàm medios inter nos & deum. niſi uſqꝫ adeo deſipere liceat ut dante principe ſeu curia aduocatum peregrino uel pupillo / negetur ſimul diſponi ut peregrinus aut pupillus inuocare poſſit patrocinium aduocati dati.

QVOCIRCA inuocationē ſanctorū angelorum utpote manifeſtam ſecundū ſacras ſcripturas relinquendo / ad inuocationem ſanctorum hominum tranſeamus. Duobus modis inuocare cōſueuimus ſanctos. uel directe eos rogando: puta, ſancte Petre ora pro nobis. uel rogando deum per ſanctorum merita: ut in canone miſſæ eccleſia conſueuit rogare / dicendo, quorum meritis precibúſqꝫ concedas &c. ¶ Vtroqꝫ autem modo ex ſacra ſcriptura haberi inuocationē ſanctorum dicimus. Et quidem quòd animæ ſanctorum intercedant pro nobis, habetur ex Apoc. cap. vj. Vidi ſub altari animas interfectorum propter uerbum dei: & clamabant uoce magna, dicentes. Vſquequo domine ſanctus & uerus nō iudicas & uin-

dicas ſanguinem noſtrum de ijs qui habitant in terra? Ex hoc enim quòd animæ ſanctorum orant deum contra malos habitātes in terra, manifeſtè diſcimus quòd multò magis orant pro ſalute electorum: quanto propenſior eſt uoluntas ſanctorum ad bonū noſtrum quàm ad malum noſtrum. Rurſus Luc. xvj. reuelauit nobis dominus ꝙ diues in inferno interceſſit pro fratribus ſuis in hac uita manentibus. ex hoc enim reuelatum eſſe inſinuauit quòd multo magis ſanctæ animæ intercedunt pro ſalute ſuorum. Nam ſi diues cui dum eſſet in hac uita nulla fuit cura ſalutis fratrum / in tormentis poſitus etiam importune ſupplicat pro ſalute fratrū, multò magis ſancti uiri quorum in hac uita ſtudiū fuit circa ſalutem fratrum / exuti carnem iámq; beati continuant charitatis affectum & intercedunt pro ſalute fratrum.

Quòd autem à nobis inuocandi ſint, ex ſcriptis Matth. xxvij. habetur. Scribitur enim ibi quòd multa corpora ſanctorum qui dormierant ſurrexerunt & uenerunt in ſanctam ciuitatem & apparuerunt multis. Hinc enim habetur quòd deus poſt Chriſti reſurrectionē gubernat inſtruendo nos non ſolū per ſanctos angelos ſed etiā per ſanctos homines. nō enim uanè apparuerunt multis, ſed ad inſtruendum eos de uero Meſsia déq; illius reſurrectione. Ex hoc enim quòd uſq; ad tēpus illud gubernauit

nos per angelos ſanctos & non per homines ſanctos / & tūc incœpit gubernare nos per ſanctos homines, inſinuauit noua ſe adhibuiſſe media gubernationi electorū. Et niſi ordini gubernationis diuinæ erga nos / adiunctos ex merito paſsionis & reſurrectionis Chriſti ſanctos homines manifeſtare uoluiſſet deus, miſiſſet angelos in Hieruſalem ad apparendū multis et inſtruendum illos: ſed ex eo ꝙ nō ſolum per medios angelos in ſepulchro apparentes mulieribus / ſed etiā per ſanctos homines apparentes multis in Hieruſalē manifeſtauit reſurrectionem Chriſti, inſinuauit quòd ad ea quæ ſunt noſtræ æternæ ſalutis miniſterio angelorum adiunxit miniſterium hominum beatorum. Et hinc ulterius ſequitur quòd ex ipſo ordine diuinæ gubernationis quo gubernat nos etiā per ſanctos homines / manifeſtatur recurrendum eſſe nobis ad ſanctos homines: alioquin rediret illud idem abſurdum quod deductum eſt ſi non poſſemus inuocare ſanctos angelos. datos enim eſſe ſanctos homines ad noſtram utilitatem medios inter deum et nos / teſtatur dicta apparitio. ad datos autem diuinitus medios poſſe nos recurrere / perſpicuum ex dictis eſt. Pauló ꝙ minus abſurdum ſequitur, ſi deus diſpoſuit gubernare nos per medias interceſſiones ſanctorum hominum (ut priores ſcripturæ teſtantur) & nobis non liceret ad interceſſores noſtros recurrere.

¶ Quòd demum orandus ſit à nobis deus per merita ſanctorum, habetur ex Exodi. xxxij. ca. dum moyſes ſupplicando deo, inter alia dicit: Recordare Abraham Iſhac & Iſrael ſeruorum tuorum. Hoc enim nihil aliud eſt q̃ rogare per merita Abrahæ Iſhac & Iſrael. Et hunc ſi adiunxeris prius declarata (uidelicet quòd ſancti intercedunt pro nobis) manifeſte inferes quòd non ſolum per merita ſed etiam per preces ſanctorũ ſupplicare nos deo è ſcriptura habetur. Et his ſi adiunxeris ꝙ in idem redit orare deum per merita & preces ſanctorum, & orare ſanctos ut merita & preces proponãt apud deum (nam res eſt eadem, licet modus ſit diſpar: & utrobiqꝫ eſt inuocatio ſanctorum, licet diuerſimode) facile perpendes omni ex parte tradi ex ſacra ſcriptura inuocationem ſanctorum. Et hæc de propoſitis dicta qui legerint, meminerint ineruditorum eſſe certitudinem m̃athematicam quærere in moralibus, & uniuerſaliter in agendis à nobis. Romæ die. xxv. Auguſti .M. D. XXXI.

ROMAE APVD ANTONIVM
Bladum de ASVLA, Anno
M. D. XXXI.

99 969 189

MU